

33. Steel D. *The Ghost* / D. Steel. – L. : Bantam Press, 1997. – 352 p.
34. Steel D. *Impossible* / D. Steel. – NY : A Dell Book, 2006. – 398 p.
35. Steel D. *The Kiss* / D. Steel. – NY : A Dell Book, 2001. – 436 p.
36. Steel D. *Message from Nam* / D. Steel. – NY : Dell Publishing, 1990. – 417 p.
37. Steel D. *Miracle* / D. Steel. – NY : A Dell Book, 2006. – 225 p.
38. Steel D. *Now and Forever* / D. Steel. – L. : Sphere, 2009. – 382 p.
39. Steel D. *One Day at a Time* / D. Steel. – L. : Corgi Books, 2009. – 445 p.
40. Steel D. *Wanderlust* / Danielle Steel. – NY : A Dell Book, 1986. – 506 p.
41. Uknak D. *The Investigation* / D. Uknak. – NY : A Kangaroo Book, 1977. – 410 p.
42. Wilcken Hugo. *The Execution* / Hugo Wilcken. – NY : Harper Collins Publishers, 2002. – 213 p.

Статтю подано до редколегії
16.03.2012 р.

УДК 811.111'42

Л. В. Мунтян – асистент кафедри теорії і практики
перекладу Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича

Актуалізація поняття «Global language» у сучасній англійській мові

*Роботу виконано на кафедрі теорії і практики
перекладу ЧНУ ім. Ю. Федьковича*

Статтю присвячено виявленню особливостей репрезентації слоту *global language* в англійськомовному публіцистичному дискурсі. Увага зосереджена на семантичному описі вербалізованого концепту.

Ключові слова: концепт, засоби вербалізації, концептуальна картина світу, фрейм, слот, глобалізація, глобальна мова.

Мунтян Л. В. Актуалізація поняття «Global language» в сучасній англійській мові. Стаття присвячена особливостям репрезентації слоту *global language* в англійськомовному публіцистичному дискурсі. Особливу увагу приділено семантичному опису вербалізованого концепту.

Ключевые слова: концепт, средства вербаллизации, концептуальная картина мира, фрейм, слот, глобализация, глобальный язык.

Muntvan L. V. The Actualization of the Concept «Global Language» in Modern English Language. The article focuses on the peculiarities of the representation of the slot *global language* in English publicism discourse. Special attention is paid to semantic description of concept verbalization.

Key words: concept, means of verbalization, conceptual picture of the world, frame, slot, globalization, global language.

Постановка наукової проблеми та її значення. Характерною рисою сучасної лінгвістики є вивчення мови у тісному зв'язку зі свідомістю людини та когнітивними процесами пізнання світу. Саме тому розвиток таких галузей, як психолінгвістика, соціолінгвістика та дискурсивна лінгвістика значною мірою зумовлений потребою сучасної лінгвістики проникнути у свідомість та зрозуміти процеси творення, класифікації мовного знака, встановити його зв'язки з іншими лексемами. Співвідношення мовних та когнітивних знань, концептуальної та лексико-семантичної інформації є однією із найскладніших проблем сучасної лінгвістики [1]. Мовна репрезентація актуальних у сучасному суспільстві концептів стає основною в цій галузі знань.

Проблема вербалізації концептів привернула увагу багатьох сучасних вчених. Проте, незважаючи на велику кількість фундаментальних досліджень у цій галузі знань (С. Г. Воркачов [2], В. І. Карасик [4], Ю. С. Степанов [8]), репрезентація багатьох концептів залишилася поза увагою вчених-когнітологів.

Особливе значення мають нові концепти, що стають основоположними в концептуальній картині світу. Серед них – концепт «Globalization», який почав формуватися на межі XIX–XX сторіч

та зайняв чільне місце в концептосфері англомовної спільноти. У цей історичний період поняття *глобалізації* перш за все актуалізувалося у сфері фінансів, торгівлі та в умовах зростаючої міграції. Проте зараз процес концептуалізації вербально відображений у політиці, комунікації, культурі та багатьох інших сферах [5]. Про його актуальність свідчить хоча б той факт, що тільки англійською мовою до початку 2005 року було видано 3300 праць на цю тему. Як стверджує відомий когнітолог-лінгвіст В. І. Карасик, велика кількість номінацій концепту свідчить про актуальність вербалізованого концепту для народу [3]. Проте варто зазначити, що, незважаючи на це, концепт «Globalization» ще не був достатньо дослідженим.

Мета дослідження – виявити способи мовної репрезентації поняття *global language* як слоту фрейм-структури концепту «Globalization». **Предметом** наукової розробки є лексичні одиниці, що об'єктивують концептуальні ознаки цього поняття. **Завдання** статті – виявити засоби вербалізації концепту та описати його семантичні ознаки.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Когнітивна лінгвістика як одна з найбільш перспективних галузей сучасного мовознавства спирається на вивчення концептуальної і емпіричної бази мовних категорій і понять. Мовні форми вивчають відповідно до того, як вони відображають бачення людиною світу та способи його концептуалізації у мові, загальні принципи категоризації та механізми обробки інформації [1, 5]. Антропоцентрична парадигма наукового знання, у центрі якої людина і її свідомість, є основою когнітивної науки.

Щоб проаналізувати значення певного слова в когнітивному аспекті, потрібно встановити когнітивний контекст або галузь знань, яка є основою значення цього слова, структурувати її, показавши, які ділянки та як «охоплені» знаком, тобто змоделювати фрейм, який визначає це значення [1, 65].

У своєму дослідженні ми використовували методологію фреймової семантики Філмора [9]. У результаті досліджень ми сформували фреймову структуру концепту «Globalization». Концепт репрезентують такі фрейми: **Globalization in the sphere of economical processes, Globalization in political sphere, Globalization in environmental processes, Globalization of cultural values and institutions, Globalization of communication.**

У статті проаналізуємо один зі слотів фрейму **Globalization of communication – global language**. Вибір саме цього слоту не був випадковим, адже сьогодні поняття глобальної мови є надзвичайно актуальним в англомовній спільноті та поза її межами. Так, 2008 рік з ініціативи ЮНЕСКО було оголошено Міжнародним роком мов. Також темі глобалізації мов була присвячена низка конференцій, зокрема міжнародна конференція «Globalization & Languages: Building on Our Rich Heritage» (2008). Обраний слот яскраво репрезентований у сучасній англомовній пресі та є темою для дискусій на багатьох конференціях та круглих столах.

Оскільки мовний знак репрезентує концепт у мові, у спілкуванні [6, 13], вважаємо, що потрібно представити засоби вербалізації слоту фрейму *global language* не окремими словосполученнями, а цілими реченнями, аби більш точно передати концептуальні ознаки, релевантні для повідомлення.

Дослідивши понятійну складову частину цього слоту, ми зробили висновок, що *global language* у колективній свідомості англомовної спільноти, перш за все, розуміють як найбільш поширену та відому мову у світі – англійську.

We live in an increasingly globalized world, and one moreover that is dominated by English as the current lingua mundi (international language) [10, 53].

Відомий англійський вчений-лінгвіст Девід Крістал у своїй книзі «English as a global language» пояснює, що причини виникнення глобальної мови виявляються в економічному та технологічному прогресі, а не у кількості мовців:

Why language becomes a global language has little to do with the number of people who speak it. It is much more to do with who those speakers are... There is the closest link between language dominance and economic, technological and cultural power... [10, 7].

Для позначення глобальної англійської мови в англомовній пресі навіть почали вживати неологізм *Globish*:

The Global English, sometimes derisively called Globish, allows, indeed, a Korean and an Argentinean to ask directions when they intersect in a Parisian airport, but it does under no circumstances enable one to build a cultural identity neither at the level of an individual, nor at the level of a nation [10, 61].

Як свідчить фактичний матеріал, слот *global language* формують не тільки прямі денотативні значення, а й оцінні та емоційні. Через те, що вплив глобалізації мови не однозначний, у номінативному полі слоту *global language* для оцінної зони характерні такі концептуальні ознаки [8, 111]: *linguistic discrimination, minority languages, monolingualism, inter-ethnic conflicts, one trans-ethnic language, linguistic homogeneity, language loss, language shift, cultural uniformity, allied public monolingualism, linguistic uniformity, unified lifestyle and culture, vehicular language, language endangerment, linguistic homogenization, linguistic homogeneity, cultural uniformity*.

Globalization is henceforth a well established reality in the life of nations and peoples of our planet. We increasingly learn about the danger it represents when it leads to an excessive unified lifestyle and culture, the dominance of one simplistic vehicular language, the Global English over all the other languages of the planet [10, 61].

Як загрозу для різноманіття мов, глобальну мову також розглядає лінгвіст Девід Крістал:

Perhaps the global language will hasten the disappearance of minority languages or – an ultimate threat – make all other languages unnecessary [10, 15].

У сучасній якісній пресі також неодноразово висвітлюють небезпеку, яка в нинішньому глобалізованому світі загрожує місцевим мовам.

The increasing mobility of people, goods, and information has driven a powerful trend toward cultural uniformity and the extinction of local languages [11].

Проте варто також зауважити, що глобальна мова у свідомості мовців не завжди асоціюється з англійською. Так, глобальними можна також вважати мову Мандарин, іспанську мову та деякі інші.

Linguists concur that minority languages all over the world are giving way to more dominant languages, such as English, Mandarin, and Spanish, among others [11].

Досліджуваний нами слот пов'язаний асоціативними зв'язками з такими важливими поняттями, як *linguistic policy, linguistic diversity, cultural diversity, mother tongue, policy of multilingualism, world's linguistic diversity, language rights, language education, language barriers, bilingual education, intercultural dialogue, preservation of languages, linguistic community*.

At the 31st Session of the UNESCO General Conference (October 2001), the unanimously-adopted Universal Declaration on Cultural Diversity recognized a relationship between biodiversity, cultural diversity, and linguistic diversity [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнивши результати досліджень, ми можемо стверджувати, що слот *global language* має складну структуру, в якій особливо яскраво об'єктивізується оцінна складова частина. Лексеми-номінанти концепту та асоціативні лексеми, що є реакцією на цей концепт, свідчать про появу нового актуального для глобальної спільноти ментального утворення. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у виявленні засобів вербалізації всіх слотів фрейм-структури концепту «Globalization» та визначенні повного номінативного поля досліджуваного концепту.

Список використаної літератури

1. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика : курс лекций по английской филологии / Н. Н. Болдырев // Концепт и значение слова: Методологические проблемы когнитивной лингвистики. – Тамбов : Изд-во Тамбов. Ун-та, 2001. – С. 25–36.
2. Воркачев С. Г. Счастье как лингвокультурный концепт / С. Г. Воркачев. – М. : Гнозис, 2004. – 236 с.
3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
4. Карасик В. И. Языковые ключи / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2009. – 406 с.
5. Мунтян Л. В. Концепт «глобалізація» як ключовий концепт сучасного англомовного суспільства / Л. В. Мунтян // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. ун-ту ім. Івана Огієнка: Філол. науки. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори – 2006», 2011. – Вип. 26. – С. 243–246.
6. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2007. – 314 с.
7. Рудакова А. В. Когнитология и когнитивная лингвистика / А. В. Рудакова. – Воронеж : Истоки, 2004. – 80 с.
8. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования / Ю. С. Степанов. – М. : Яз. рус. культуры, 1997. – 824 с.

9. Филлмор Ч. Фреймы и семантика понимания / Ч. Филлмор // Новое в зарубежной лингвистике. Выпуск XXIII. Когнитивные аспекты языка. – М. : Прогресс, 1988. – С. 52–93.
10. Crystal David. English as a global language / Crystal David. – Cambridge : Cambridge University Press, 2007. – 229 p.
11. The Futurist. Can minority languages be saved? Globalization vs. Culture by Eric Garland, July-August 2006 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.omniglot.com/language/articles/minority_languages.pdf.
12. UNESCO Ad Hoc Expert Group on Endangered Languages // Language Vitality and Endangerment: Document submitted to the International Expert Meeting on UNESCO Programme Safeguarding of Endangered Languages. Paris, 10–12 March, 2003. – 25 p.
13. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization // Globalization and Languages: Bulding on Our Rich Heritage : International Conference. – United Nations University, 2008. – 290 p.

Статтю подано до редколегії
16.03.2012 р.

УДК 811'37

Я. В. Остапчук – кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Вербальна реалізація концепту FAITH/BELIEF/TRUST у сучасній англійській мові

*Роботу виконано на кафедрі іноземних мов
ПНУ ім. Василя Стефаника*

У статті зроблено спробу окреслити сукупність мовних засобів, що номінують концепт FAITH/BELIEF/TRUST у сучасній англійській мові, та виявити основні когнітивні ознаки, що його формують.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, концепт, номінативне поле, когнітивна ознака.

Остапчук Я. В. Вербальная реализация концепта FAITH/BELIEF/TRUST в современном английском языке. В статье осуществляется попытка отобразить совокупность языковых средств, которые номинируют концепт FAITH/BELIEF/TRUST в современном английском языке, и установит основные когнитивные признаки, формирующие концепт.

Ключевые слова: когнитивная лингвистика, концепт, номинативное поле, когнитивный признак.

Ostapchuk Y. V. Verbal Realization of the Concept FAITH/BELIEF/TRUST in Modern English. The article presents an attempt to describe the complex of language units which nominate the concept FAITH/BELIEF/TRUST in modern English and to indicate the basic cognitive characteristics forming this concept.

Key words: cognitive linguistics, concept, nominative field, cognitive characteristics.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одним із ключових завдань когнітивної лінгвістики є аналіз концептів – одиниць свідомості, інформаційної структури і мови, що відображають людський досвід. Наше дослідження зумовлено необхідністю вивчення мови в аспекті взаємодії з культурою та ментальністю і дасть змогу відтворити специфіку мислення та світосприймання певної лінгвоетнічної спільноти.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Теоретичною базою та методологічною основою лінгвістичних досліджень є положення сучасної філософії мови, що визначають принципи концептуалізації дійсності, об'єм та межі лінгвістичної онтології, постулати когнітивної лінгвістики, у межах якої мову розглядають як механізм та інструмент смислотворення й репрезентації уявлень і знань людини про світ. Вітчизняні та зарубіжні представники когнітивної парадигми лінгвістичного дослідження Р. Джакендофф, Дж. Лакофф, Р. Ленекер, О. С. Кубрякова, С. А. Жаботинська, В. І. Кононенко, О. А. Селіванова, Ч. Філмор, Т. А. ван Дейк та ін. ставлять мету виявити ментальні структури, що існують у свідомості носіїв мови та репрезентовані відповідними мовними знаками. Виді-